Mis on omavalitsuste jaoks rahastuses uut ja milleks tasub juba praegu valmistuda?

ELLUVIIJA

Helen Sulg
KIK Arengu ja Koostöökoda

Homse hoidjad

Siseteave

Uudiseid KIKist

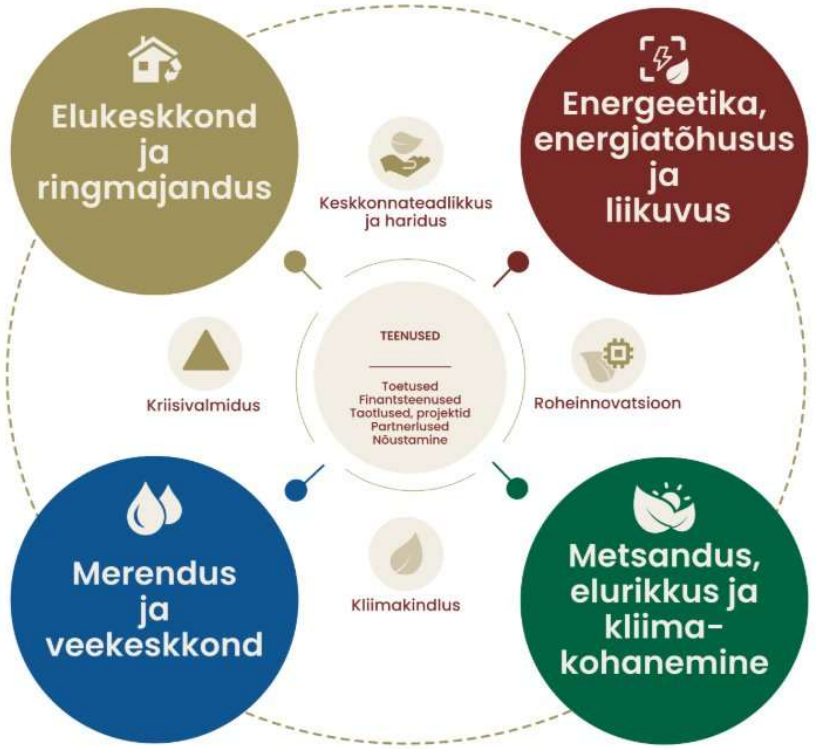
Juhatus laienes: toetuste vahendamise kõrval EL jt välisvahendite projektide toomine ja projektide elluviimine (tagatud kohustuste lahusus)

Tiibu sirutab KAKK: Keskkonnateadlikkuse ja -hariduse arenduskeskus valdkonna arengu toetamiseks, sh koostöö riiklike ja kohalike võrgustikega, sh KOVidega

Eluasemeteenused ja renoveerimistoetused: alates 2027 portfellis ca 1000 reno-projekti 300+ MEUR, 2028+ eelarve 655 MEURi. KIK kasvab 18 inimese võrra

Aktiivne uue EL rahastusperioodi planeerimine nn MFF28+ Eestis ja EL keskse konkurentsivõime Fondi (ECF) läbirääkimine, riiklik nõustamisvõrgustik.

Uuenenud KIK tegevusvaldkonnad ->

Siseteave

Rahastus omavalitsustele: töös 8 toetusmeedet

TOETAB

Toetus	Rahastus ja abimäär	Taotlemise tähtaeg	Staatus
1. Kliima- ja energiakavade rakendamine ning linnade rohestamine	3,03 M€ rakendamiseks, 0,62 M€ rohestamiskavadeks; abimäär 65–85%	Kuni eelarve täitumiseni	**Avatud**
2. Elektribussid avalikuks liiniveoks ja õpilastranspordiks	1,6 M€ voor, kuni 1 M€ projektile; määr 50–70%	Kuni eelarve täitumiseni, **hiljemalt 31.12.2026**	**Avatud**
3. Elektriauto laadimistaristu KOVidele	0,90 M€ voor; 2–20 kiirlaadimispunkti	Kuni eelarve täitumiseni	**Avatud**
4. Toidu päästmine ja korduskasutatavad nõud	326 923 € vaba jääk voorus; 5–200 tuh € projektile; määr 50–70%	Kuni eelarve täitumiseni	**Avatud**
5. Veeteenuse reformi uuringud ja arendustööd	1,5 M€ voor; projekti kogueelarve kuni 400 000 €; omaosalus vähemalt 20%	Kuni eelarve täitumiseni	**Avatud**
6. Tööstussümbioosi lahenduste rakendamine	205 777 € voor; 5–200 tuh € projektile; määr 50–70%	Kuni eelarve täitumiseni	**Avatud**
7. Tuulehoo meede	70 000 € tuuliku kohta + 12 000 €/MW; kuni 5 M€ KOVi kohta	Tingimused täpsustuvad vooru avanemisel	**Avanemas**
8. Norra finantsmehhanismi KOVide avatud voor	4,0 M€ voor; 50 000–500 000 € projektile; määr 65–85%	Tingimused täpsustuvad vooru avanemisel, kavandatud 2026 avada	**Ettevalmistamisel**

Kaasrahastanud Euroopa Liit

Eesti tuleviku heaks

Investeeringuid toetab Eesti riik kasvuhoone-gaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise tulust

Iceland Liechtenstein Norway grants

Norway grants

Siseteave

Arendused ja riigiprojektid: „KESTLIK KOV: keskkonnahoidlik areng kohalikes omavalitsustes“

Rahastus: Norra finantsmehhanism
Projekti kestab 6.10.2026-6.03.2029
Projekti eelarve 1 142 353 €

Eesmärk on suurendada kohalike omavalitsuste ja avaliku sektori asutuste võimekust keskkonnahoidlikus arengus. Selleks pakume KOVidele teadmisi, praktilisi tööriistu, koolitusi, nõustamist ja võimalusi uusi lahendusi katsetada.

Sihtrühm

Kohaliku omavalitsuse töötajad, sh:
riigihangete läbiviijad
keskkonnaspetsialistid
jäätmekäitluse spetsialistid
keskkonnaandmetega töötavad ametnikud

Kavandatud sisu

1. Keskkonnahoidlikud riigihanked
2. Keskkonnajalajälje ja KHG hindamine
3. Keskkonnaandmete kättesaadavus KOVi tasandil
4. Jäätmereformi rakendamise tugi

Valmistu kohe

Projekti avaseminar toimub 20.01.2027 Tartu Ülikooli muuseumis.
Koolitused algavad 2027. aasta alguses (aktiivne periood kevad ja sügis)

Projektijuht: Katarina Papp | katarina.papp@kik.ee | 5365 6384 |

Siseteave

Arendused ja riigiprojektid: EL teadus- ja arendusrahastu Horisont kliimakohanemise missiooni Eesti tuumik

Eesmärk:
- **teadmiste, oskuste ja pädevuste arendamine** ning praktilise kogemusvahetuse toetamine omavalitsustes
- **koostöövõrgustike ja partnerluste tugevdamine** erinevate kohanemise valdkonnas tegutsevate organisatsioonide vahel süsteemse muutuse ning piiriülese mõju saavutamiseks
- r**ahastus- ja investeerimisvõimekuse suurendamine** kliimakohanemise meetmete kavandamiseks ja elluviimiseks (toetusmeetmed, projektid, EL kesksed ja piiriülesed rahastud)

Aktiivsed tegevused 2026/2027:
- **TWINNING, millesse oodatud huvilised ja ootuste täpsustamine.** Võimalikud teemad **(1)** üleujutustega toimetulek (sh kuidas omavalitsuse vaates toimub riskihaldus ja maandus); **(2)** klimakohanemise korraldus omavalitsuses sh süsteemse muutuse juhtimine eri üksuste vaates (KOV juhtimine, eelarve ja arengukavadega seostamine, kriisijuhtimine jne)
- **2027 kriisivalmiduse mestimine UKRAINAGA:** mida on Eestil õppida kohanemises Ukrainalt.
- **Institutsionaalne raam:** partnerid (MOU), Eesti kliimakohanemise HUBi tööplaan

Kontakt:
Eestimaa Looduse Fond Saskia Meeri Eliis Lee, 5688 0567 Saskia.lee@elfond.ee
KIK Sulev Alajõe, 511 2878 Sulev.Alajoe@kik.ee

Siseteave

Arendused ja riigiprojektid: LIFE ExcelEE võimekuse tõstmine EL programmidest toetuste leidmiseks ja taotlemiseks

TOETAB

Rahastus: LIFE programm
Projekti kestab 01.01.2026-30.12.2028
Projekti eelarve 447 244 €

Projekt aitab tõsta Eesti asutuste teadlikkust ja edukust LIFE programmis, toetades kohalike omavalitsuste, ettevõtete, mittetulundusühingute jt sihtgruppide võimekust EL keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamisel.
Prioriteetne sihtgrupp omavalitsused, prioriteetsed teemad kliimakohanemine, puhas energia.

Sihtrühm

Kohaliku omavalitsused projektide juhtpartnerite ja partneritena
Kõik juriidilised isikud (äriühingud, MTÜ-d, ülikoolid)

Kavandatud sisu

- Loodus ja elurikkus
- Ringmajandus ja elukvaliteet
- Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine
- Puhtale energiale üleminek

Valmistu kohe

KIK pakub
- projekti-ideede valideerimist
- potentsiaalikate projektidega personaalseid meistriklasse mentorlust konsultantidega
- partnerite otsing, matchmaking

Voor avaneb eeldatavalt aprillis.

Projektijuht: Sulev Alajõe | sulev.alajoe@kik.ee | 511 2878 |

Siseteave

AKO vaade: ideed, mida ette valmistada

TOETAB

Arendusideed aruteluks. Lähtekoht on KOVi probleem ja mõõdetav muutus, rahastusallika valime idee järgi.

Kliimakindlus

Sademevee terviklahendus ja linnaloodus kuuma- või üleujutusriskiga alal.

Koostöö: naaber-KOVid, vee-ettevõtja ja maaomanikud.

Eeltöö: riskikohad kaardile, seos kliimakavaga, lähteolukord ja hoolduskulud.

Ressursiringlus

Piirkondlik korduskasutus, toidu päästmine või ettevõtete kõrvalvoogude kasutamine.

Koostöö: KOVid, ettevõtted ja teenuse osutajad.

Eeltöö: materjalide kogused, logistika ja püsiv toimemudel.

Energia ja liikuvus

KOVi hoonete energiasääst või ühine õpilasveo ja laadimise lahendus.

Koostöö: naaber-KOVid, ÜTK ning energiaeksperdid.

Eeltöö: tarbimisandmed, liinid ja võrguvõimsus, säästupotentsiaal ning omaosalus.

Näited ei tähenda rahastuse lubadust. Sobivus sõltub meetme tingimustest.

Siseteave

AKO vaade: koostöö ja KIKi tugi

KIKi tasuta projektinõustamine aitab sobitada idee rahastusvõimalusega ning valmistada ette rahvusvahelist taotlust.

Kus jõud ühendada?

KOVide ühine probleem: üks piirkondlik lähteülesanne ja kokkulepitud eestvedaja.

Ühine ekspertiis: uuringud, andmed ning lahenduste võrdlus.

Partnerid: teenuse osutaja, ettevõte või ülikool. Välispartneri vajadus sõltub programmist.

Mida KIK pakub?

Rahastusvõimaluste leidmine, sh LIFE ja teised Euroopa või riiklikud võimalused.

Ekspertabi rahvusvahelise taotluse ettevalmistamisel ja juhendamine selle esitamisel.

Tugi partnerite leidmisel, koolitused ja personaalne nõustamine.

Millega alustada?

Koosta ühe lehe ideekaart: probleem, asukoht ja kasusaajad, oodatav tulemus ning lähteandmed.

Lisa võimalikud partnerid ja eestvedaja, esialgne eelarve ning omaosalus.

Saada idee nõustamisele KIKi veebivormi kaudu.

Kontakt: Sulev Alajõe, sulev.alajoe@kik.ee

Siseteave

Aitäh, head omavalitsused!

Täname aastatepikkuse koostöö
ja usalduse eest KIKi vastu!

Olgem ise osa lahendusest – maailm on julgete päralt,
tasub olla uudishimulik ja avatud, võrgustuda
ning mitte üldse häbeneda ka abi küsida!

Helen Sulg
KIKi arengu- ja koostöökoja juht

Siseteave

1. Kliima- ja energiakavade rakendamine ning linnade rohestamine

Voor on avatud kuni eelarve täitumiseni. Fookus on kavades juba kirjeldatud tegevuste elluviimisel ja rohestamiskavade koostamisel/rakendamisel.

AVATUD

3,03 M€	0,62 M€	65–85%
KEKK tegevuste eelarve	rohestamiskavade eelarve	KOV toetuse määr

Mida toetatakse?

Kavas sisalduv kliimateavitus ja uuringud

Kliimariske maandavad looduspõhised lahendused

Rohealad, rohe- ja sinitaristu, rohekatused ja -seinad

Linna rohestamiskava koostamine ning rakendamine

Kellele?

KOVid, omavalitsusliidud ning maakondlikud arendusorganisatsioonid tegevusest sõltuvalt. Rohestamise investeeringute sihtrühm on määratud linnad ja linnaökosüsteemi alad.

Valmistu kohe

Seo projekt kehtiva kavaga, muu arengudokumendi või maakonna arengustrateegiaga, täpsusta investeeringu asukoht ja kasutusõigus ning kirjelda mõõdetav kliima- või elurikkuse tulemus.

Meetme info KIKi veebis

Siseteave

2. Elektribussid avalikuks liiniveoks ja õpilastranspordiks

KOV või piirkondlik ühistranspordikeskus saab toetust uue elektribussi ja selle laadimisseadme soetamiseks.

AVATUD

1,6 M€	kuni 1 M€	50–70%
vooru eelarve	toetus projektile	toetuse määr

Põhitingimused

1–4 uut M1, M2 või M3 kategooria bussi.

Iga bussi kohta võib soetada ühe laadimisseadme.

Liin või teeninduspiirkond peab olema suuremas osas väljaspool Tallinna ja Tartut. NB! TAT on muutmisel ja Tartu võib 2027. muutuda abikõlblikuks

Kasutatakse taastuvelektrit.

Oluline eristus

Avalikuks liiniveoks toetatakse maakonnas üht taotlejat. Õpilasveobusside taotluste arv ei ole maakonna lõikes piiratud. Taotleja võib kaasata partnerina teise KOVi või ÜTK.

Valmistu kohe

Kirjelda liinid, laadimiskoht ja selle töökindlus, kogu hinnapakkumised. Arvuta KHG kokkuhoid ja energiasäästi võrreldes diiselbussiga.

Siseteave

3. Elektriauto laadimistaristu KOVidele

KOV saab toetust avaliku kiirlaadija rajamiseks väljaspool Tallinna ja Tartu linna.

AVATUD

0,90 M€
vooru eelarve

2–20
kiirlaadimispunkti

> 40 kW
kiirlaadija võimsus

Asukoha nõue

Laadija peab asuma KOVi kasutuses oleval maatükil, olema avalikult ligipääsetav ning paiknema kuni 1 km kaugusel toimiva korteriühistuga kortermajast. Parkla ei tohi olla valminud enne 2021. aasta 10. märtsi. Lubatud ei ole ehitusseadustiku § 65' lõigete 4-7 nõuete täitmine.

Toetuse loogika

Toetus arvutatakse ühikuhindade alusel. Kiirlaadija ühikuhind on 11 300 eurot; juurde võivad tulla projekteerimise ja ehitamise ühikuhind ning toetuse tingimustes lubatud lisakulud (nt vajadusel dünaamilise jaotuskoormuse lisamine). KOVi elektrivõimsuse suurendamist ei toetata.

Valmistu kohe

Vali asukoht ja laadimisvajadus, kontrolli maa kasutusõigust ja vastavust toetuse andmise tingimustele, koosta asendiplaan ning kavanda taastuvelektri kasutamise tõendamine.

Siseteave

4. Toidu päästmine ja korduskasutatavad nõud

KOVid ja nende asutused saavad arendada kohalikke toidujagamise ning korduskasutuspakendite lahendusi.

AVATUD

326 923 €	5- 200 tuhat €	50–70%
Vooru vabad vahendid	Toetus projektile	Toetuse määr

Näited KOVile

Toidujagamiskapid ja kohalikud toidujagamisalgatused

Ülejääva toidu annetamise või ümberjaotamise süsteemid

Korduskasutusnõude tagastus- ja logistikasüsteemid

Seotud IT-arendused ja pesulahendused

Kes saab taotleda?

KOV või omavalitsusliit, KOVi asutus või hallatav asutus, äriühing, MTÜ või sihtasutus. Toetuse osakaal sõltub taotlejast, projekti asukohast ja riigiabi alusest.

Valmistu kohe

Kaardista partnerid ja püsiv toimemudel. Sõnasta mõõdetav tulemus, näiteks päästetud toidu kogus või ühekordsete nõude asendamise ulatus.

Meetme info KIKi veebis

5. Veeteenuse reformi uuringud ja arendustööd

Avatud voor toetab reformi ettevalmistavaid mitteehituslikke tegevusi, mitte valmis ehitusinvesteeringuid.

AVATUD

1,5 M€
vooru toetuse maht

400 000 €
projekti max kogueelarve

20%
KOV/MTÜ/SA min omaosalus

Mida toetatakse?

Veereformi teekaardis 2025–2035 nimetatud uuringud

Teeninduspiirkonna ülevõtmise ettevalmistus

Vara seisukorra ja investeeringuvajaduse kaardistamine

Majandusanalüüsid, projektid, KMH, õigused ja IT/SCADA ühildamine

Kellele ja kui kaua?

Taotleda võivad KOVid ja nõuetele vastavad vee-ettevõtjad, MTÜd, SAd ning avalik-õiguslikud juriidilised isikud. Piirkondlikud uuringud ja analüüsid kuni 24 kuud, teekaardi uuringud põhjendatult kuni 36 kuud.

Valmistu kohe

Määra reformi ulatus ja osapooled. Koosta tegevuste järjestus, lähteülesanne, hinnapakkumised ja selge seos veeteenuse reformi eesmärgiga.

Meetme info KIKi veebis

Siseteave

6. Tööstussümbioosi lahenduste rakendamine

TOETAB

Voor avatud alates 16. oktoobrist 2026 kuni eelarve ammendumiseni. KOV saab olla taotleja või partner kohaliku ressursiringluse käivitamisel. Oluline, et ressursi ülejääk liiguks kahe ettevõtte vahel.

AVATUD

205 777 €
Vooru eelarve

5–200 tuhat €
Toetus projektile

50–70%
Toetuse määr

Mida toetatakse?

Vähemalt kahe ettevõtte materjalivahetuse süsteem

Tootmisliinide seadistamine teisese tooraine kasutamiseks

Tootmistarkvara kõrvalsaaduste info jagamiseks

Muud lahendused, mis vähendavad ressursikadu ja jäätmeid

KOVi võimalik roll

KOV võib taotleda, kaasata ettevõtted partneriteks, aidata kaardistada kohalikke kõrvalvooge ning siduda tööstusalade, jäätmehoolduse ja ettevõtlusarenduse vajadused üheks projektiks.

Valmistu kohe

Lepi partneritega kokku konkreetne materjali- või energiavoog, mõõda tänane kadu ja kavanda tulemus. Projektid on kindlasummalise maksega.

Meetme info KIKi veebis

Siseteave

7. Tuulehoo meede

Toetus seob tuuleenergia planeeringute ja ehituslubade edenemise kohaliku kasu investeeringutega.

AVANEMAS

70 000 €

iga planeeritud tuuliku kohta, kuni 2,5 miljonit

12 000 €/MW

lisatoetus ehitusloa väljastamisel, kuni 2,5 miljonit

kuni 100%

toetuse osakaal

Kes kvalifitseerub?

KOV, kellel on alates 1.01.2025 kehtestatud planeering või planeeringud võimaldavad kokku vähemalt viie elektrituuliku rajamist. Lisatoetus tekib vähemalt 4 MW tuulikule ehitusloa andmisel.

Maksimaalne toetuse summa 5 miljonit eurot KOVi kohta.

Milleks saab kasutada?

KOV hoonete energiatõhusus ja taastuvenergia

Kergliiklus ja ühistranspordi energiasääst

Sademevesi, üleujutus- ja kuumasaarte lahendused

Varutoide, salvestus ja kriisikindlus

Nutikas energiajuhtimine

Valmistu kohe

Koonda planeeringute andmed, vali kohaliku kasu investeeringud ning valmista ette tegevuste eelarve ja hinnakalkulatsioon.

Siseteave

8. Norra finantsmehhanismi KOVide avatud voor

Keskkonnahoidliku arengu programm toetab kohaliku tasandi roheüleminekut ning Eesti ja Norra partnerlust. Vooru täpne avamisaeg sõltub rakendusdokumentide jõustumisest.

ETTEVALMISTAMISEL

4,0 M€
avatud vooru eelarve

50 000 – 500 000 €
projekti toetus

65–85%
toetuse määr

Sihtrühm ja partnerlus

Kohaliku omavalitsuse üksus või selle ametiasutus; maakondlik arenduskeskus; keskkonnahariduskeskus, kelle asutajaõigusi teostab kohaliku omavalitsuse üksus; maakonna või piirkonna omavalitsusüksuste liit.

Partneriteks võivad olla Eesti või Norra partnerid; Mitme kohaliku omavalitsuse üksuse ühise taotluse korral määratakse kõrgem kohalduv toetusmäär.

Kavandatud sisu

Looduslähedased lahendused

Linnaökosüsteemide taastamine

Avaliku sektori innovatsioon ja võimekus

KOVide keskkonnahoidliku arengu praktilised koostööprojektid

Valmistu kohe

Seo tegevus vajalike dokumentidega: taotlusvoorus toetatakse kohaliku tasandi arengudokumentides, sh jäätme-, ringmajanduse , kliima- või energiakavas ning selle juurde kuuluvas linnalooduse kavas, välja toodud probleemi lahendamiseks või eesmärgi saavutamiseks looduslähedaste lahenduste ja linnaökosüsteemi taastamise ning avaliku sektori innovatsiooni ja võimekust suurendavate tegevuste elluviimist.

Sõnasta kohaliku probleemi lahendus, leia võimalusel Eesti või Norra partner, lepi kokku rollid ja tulemused ning kontrolli projekti realistlikku kestust ja omafinantseeringut.